

NAS GLAS

Glasiló javnih namještenika u kraljestvu Srba, Hrvata i Slovenaca.

Cijena u prodaji 1 K.

Naš Glas izlazi u tjednu svakog četvrtka.
Godišnja pretplata K 52—
Polugodišnja „ 26—
Četvrtgodišnja „ 13—
Za inozemstvo dodati poštarinu. Oglasi po
cjeniku.

Цена у продаји 1 К.

Наш Глас излази седмично сваког четвртка.
Годишња претплата К 52
Полугодишња „ 26
Четвртгодишња „ 13
За иноземство додати поштарину. Огласи
по тарифи.

Uredništvo: Ljubljana, Rimski cesta št. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znak. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani. Hrvatake in srbske dopise je pošiljati le potom organizacij, ki so za vsebino odgovorne.

Upravništvo. Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošlje po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Raspust i uspostava SJN.

U nedelju, 29. februara t. g., dopodne održana je u gradskoj vijećnici u Zagrebu »Opća javna skupština javnih namještenika«, koju su sazvali naši drugovi dr. Benković i dr. pušteni iz političnog zatvora.

Dvorana i galerije gradske vijećnice bile su dupkom pune. U ime sazivača otvorio je skupštinu, burno pozdravljen, predsjednik, po banu Tomljenoviću razvrgnutog S. J. N., dr. Benković.

Pozdraviv srdačno brojno sakupljene drugove, istaknuo je, da sama činjenica, što je ta skupština, i ako je istom danas u jutro, tek prije 3 sata, oglašena, jer se to radi pomanjkanja lokala prije nije moglo učiniti, ipak tako brojno prosječena, najbolje dokazuje, da bivšem banu Tomljenoviću nije uspjelo nasiljima skršiti našu stalešku svijest i solidarnost, već su ove, u obrani pravedne stvari, skršile nega. Završuje poklikom: »Neka živi, cvate i raste moćna i slavna jedini naša otačbina otačbina poštenih, savjesnih i slobodnih građana!«

Nakon što se burno odobravanje sleglo, izabire si skupština, per acclamationem, predsjednikom dr. V. Benkovića a bilježnicima drugove Milnarića i Seurića.

Na dnevni red uzima prvi riječ sudbeni vijećnik Ivo Stožir. Nakon što su se slegle burne ovacije, sa kojima je dočekan, konstatuje, da je već dugo tome, što

smo se zadnji put okupili na rad oko naših staleških potreba. Razlog tome ne leži u našoj smalaksalosti ili nemaru već u gruboj sili odgovornih faktora, te harangui neodgovornih elemenata, kojima je političko-stranačka strast pomutila zdrav razum, oduzela zdravo državniško naziranje uopće, a napose na naša staleška, etičko-ekonomska pitanja. Bez svakog razumijevanja za našu stvar prostimi nasilj, nepoštuno klinički uvedenim i izvedenim protuzakonitostima, razjurenjena je koncem prošle godine banskom naredbom naša staleška organizacija S. J. N. za Hrvatsku i Slavoniju; policajno poapšeno sedam javnih namještenika, te neosnovano in oportuno započeti razni progoni protiv naših stal. drugova. (Burno odobravanje.)

Ali pravedna stvar, a to je bila naša stvar od iskona, jest i ostat će, dok se bude kretala u dosadanjem okviru — morala je konačno pobijediti. (Burno odobravanje.)

Političko-strančarskoj klički u brizi, da se održi na vlasti, bilo je zazorno, da se naša organizacija, kao čisto staleška organizacija, ne da ni u njihov političko stranački haran. Htjeli su politiku, naročito svolu, nazovu »social-demokratsku«, stranačku politiku, da učvrste našim redovima organiziranog javnog namješteničtva. Kad im to nije uspjelo neposredno, ne žacahu se ni zločinačkih makinacija, kako bi u naše svjesne redove unijeli zabunu: našu organizaciju razpršili, a sebi

osnovali novu čisto činovničku organizaciju, jednu političko stranačku robkinju, koja bi im besvjesno služila, kao nekoč Khuenu. Sve se je to izvodilo po točno određenom planu.

27. decembra prošle god. donosi tada-nji poluslužbeni list »Rieč S. H. S.« poznati uvodnik »Maskirani pokreti«. U tom se članku cinizmom, koji čovjeka zapanjuje, predsjednik S. J. N. dr. Benković i ja kao odbornik, bez svakog činjeničkog temelja, prosto, pozivom na nekadanje naše pašanstvo sa vodjom frankovaca dr. Al-Horvatom, dovodimo u političko stranačke veze sa ovim i njegovim stranačkim sumišljenicima dr. Frankom i dr. Saksom, a preko ovih u vezu sa D' Anunzijem i njegovim nastupom protiv naše države. Oblatilo se nas tako, okrivilo s' izdaje domovine, samo zato, da se preko nas oblati i okrivi s' izdajstva na domovini i S. J. N., u kojem smo istupali kao agilniji članovi. I zaključak te infamije bio je: »S. J. N. u Zagrebu, vodjen po Benkoviću i Stožiru, aranžirao je decembarski pokret J. N. u Hrvatskoj i Slavoniji, Dalmaciji, Sloveniji i Bosni u dogovornoj vezi sa D' Anunzijem, da nega i njegovu akciju ojača, a našu državu oslabi.« I svak znade, da je to jedna ishitrena infamna laž; svak znade da su decembarski pokret J. N. diktirali glad i nevolja jav. namještenika, o kojem zlu zvanični faktori nisu — bilo — vodili računa, dok se 18. decembra jav. namješteničtvo nije onako sjaino affr-

LISTEK.

FRAN GOVEKAR (Ljubljana):

Učite se srbohrvaščine!

Narava nam je naklonila dva duševna darova, s katerima lahko imponiramo vsemu svetu: dar petja in jezika. Malo je narodov, ki bi znali tako peti, kakor slovenski.

Kako izlahka in naglo se nauči Slovenec tujega jezika, pa je naravnost fenomenalno. Naše deklice živi leto dva med Nemci ali Lah, pa že govori nemško ali laško!

Nemec živi med Slovani lahko 20, 30 let, pa še ne zna pravilno stavka izgovoriti. O naši deklinaciji konjugaciji o raznih spolih in dovršnikih ali nedovršnikih Nemec nima pojma, čeprav bi do-

segel med nami Metuzalemovo starost. Ker Nemec in Lah sta jezikovno zabita in brez inteligence, Slovenec pa je talent, ki se nauči vsakega jezika igraje ter si ga z malim, skoraj nezavednim trudom osvoji, tako, da ga govori in piše bolje in lepše kot rojen Nemec ali Lah.

Ura iniki se moramo učiti zdaj srbohrvaščine. Potrebujemo jo iz državnih, uradnih in praktičnih interesov in naučiti se je moramo kot dobri Jugoslovani, ki se zavedamo, da smo državotvoren element, najbolj važen stan, najzavednejši propagatorji ideje državne edinstvenosti. Srbohrvaščino govore naši bratje od Sotle tja do grških meji štiri petine Jugoslovancov govore srbohrvaščino, ki je eden izmed najkrasnejših, najmelodičnejših jezikov na svetu.

Muzikalnemu ušesu je čista pravilna srbohrvaščina prava glasbena naslada.

Poslušati govor srbskega ali hrvatskega poeta ali igralca ali učenjaka, je resničen užitek! In kako govori pristno srbsko ali hrvatsko dekle, hrvatski kmet ali srbski vojniki, prijatelji! to je muzika, to je grom in melodija obenem, živa poezija.

Igraje sem se pričel češčine in ruščine toliko, da lahko čitam časopise in beletrijo, — nemščino obvladam tako popolnoma, da sem že v gimnaziji med rojenimi Nemci tovariši pisal najboljše šolske in domače nemške naloge ter sem kasneje kot zrel mož dopisoval kot feljtonist v nemški uradni list; a slovenski, Prešernov jezik mi je kot literatu Slovenca največja svetinja.

In vendar pravim: srbohrvaščina je tako krasen jezik, da bi se ga moral z navdušenjem in slastjo učiti vsak Slovenec! Še kot gimnazist sem užival razkošje ob jeziku Mažuraničevega epa

miralo — a bilo, da su o tom zlu vodili račun sa nakanom, da u danom momentu, gladju i nevoljom potpuno skršeno javno namješteničtvo zarobe i potpunoma skuče pod svoju bezobzirnu vlast.

Da je taj članak »Riječi S. H. S.« od prve do poslednje riječi, činjenično i silogistički, neistinit, znali su i oni, koji su ga napisali i objelodanili i to onda već, kad su to činili. Sam šef redakcije tog lista, Toni Schlegl reko mi je, da taj članak nebi bio ušao u list, da je on bio u Zagrebu jer me odavna dobro pozna i znađe, da je neosnovan. Obećao mi donijeti moju izjavu, koja vam je poznata iz »Našeg Glasa«, sa kojom sam činjenično raspršio svaku sumnju o tome, da bi se ja mogao dati u službu jedne protunarodne rabote. G. Schlegl u dojučeršnjem broju nije donio te moje izjave, ispričao mi se, da je izostala pomjetnom, jer ga do podne nije bilo u redakciji, ali da će donijeti sutra dan; da je već složena za tisak. Ni sutra dan »Riječ S. H. S.« nije donijela te izjave, već tek nakon par dana i to ne potpuno.

Naši protivnici, zasukani politički strančari, svjesno su se dakle u članku »Maskirani pokreti« poslužili lažima; njima je bilo stalo tek do toga, da te laži, dok ne posluže svrsi, ne budu demantovane, a pri tom im je vrlo dobro došlo, što ih ta, zavadjan po njima, nisam odmah demantovao u drugim novinama. Hoće li se konačno sve to ispoliti i ustanoviti kao laž, zato ti moral-insaniti nisu pitali niti danas pitaju. (Burno odobravanje.)

Uvodnik »Maskirani pokreti« imao je po odredjenom planu u prvom redu, da u redovima javnih namještenika diljem Hrvatske i Slavonije, Dalmacije, Bosne i Slovenije izazove zabunu, a u širim narodnim krugovima stvori jedno nerazdoloženje za S. J. N. u Zagrebu te pokret javnih namještenika uopće; a u drugom redu, da pripravi teren za novu činovničku organizaciju, kojoj su Tomljenović i Lukinić htjeli, da udare temelje na skupštini, koju su preko par štrehera sazvali u Zagrebu u gradskoj vijećnici na 29. prosinca 1919.

Od šest hiljada zagrebačkih javnih namještenika nije došlo na tu skupštinu Tomljenovića i Lukinića ni sto njihovih pristasa, a i ti su zajedno sa ministrom Lukinićem i banom Tomljenovićem morali uzmaknuti sa te skupštine pred našim organiziranim drugovima, kojih je na tu skupštinu došlo do 250.

I sad slijede otvorena nasilja protiv našega staleškog rada. Već sutradan obje-

lodanjena je naredba bana, očito antidati-rana sa 28. XII., sa kojom se S. J. N. raspušta. Govornik točku za točkom obrazloženja te naredbe podvrgava stvarni kritici, te dokazuje, kako su činjenice, koje su u tom obrazloženju nanizane u opravdanje same naredbe, bilo potpuno neistinite, a bilo izopačene. Nu i ne gledajući na to, kada bi se istupi pojedinih govornika sa skupština, citiranih u toj naredbi, i mogli inkriminirati. Kao protuzakoniti, ti su istupi učinjeni na općim javnim skupštinama jav. namještenika, a ne na skupštinama S. J. N. u Zagrebu, pak se oni po tom nikako ne mogu i ne smiju, da dovode u vezu sa djelovanjem S. J. N. u Zagrebu, kao ni po tom, što su na tim skupštinama govorili i odbornici te članovi S. J. N. uz nečlanove, jer dosljedno tome, da se poslužim drastičnim primjerom, moralo bi se razvrgnuti i vatrogasno društvo, ako je koji od govornika na tim skupštinama, bio slučajno odbornik ili član i vatrogasnog društva. —

Treba dakle poduzeti korake, da se ta s formal. i materijal. gledišta protuzakonita i neosnovana naredba bana Tomljenovića digne i tako djelovanje S. J. S. uspostavi. —

I nakon te bezglave naredbe mi se nismo dali zavesti na kakvi nepomišljeni korak, već smo sve to strpljivo podnosili i tražili puta i načina, kako bi se mirnim putem S. J. N. ipak uspostavio. Tražili smo neposrednog dodira sa banom Tomljenovićem preko njegovih ličnih prijatelja da ga uvjerimo o neosnovanosti stano-višta, koje je zauzeo protiv S. J. N.; držali sastanke, na kojima smo zaključili putem javne skupštine i predstave o tome uvjeriti bana Tomljenovića, jer smo, svjesni si poštenog rada, držali, da sve to poduzima i ban Tomljenović ipak bona fide, neispravno informiran.

Ali sve je to naše nastojanje ban Tomljenović perhorescirao; što više, u kasnijim službenim komunikacijama, u kojima je napuštao ludu priču o našim vezama sa D' Anunzijem, te je naše skroz niroljubive sastanke inkriminirao kao tajne, za državu i državni poredak vrlo pogibeljne sastanke. A mi smo te sastanke — zapravo razgovore — držali javno u gostionicama, a za skupštinu, koju nam nije dozvolio, tražili od redar. vlasti i dozvolu.

I sada smo bili na čistu, za čim se ide, a daljnje poznate vam događaje, ili bolje reknuć budalaštine, mi smo i mirno

sačekali i mirno preturili, kako se to dokuje ljudima čiste i mirne savjesti.

Konstatujem i naglasujem tek to, da nama sedmorici policajno obovđenih jav. namještenika nije nikada po oblasti, ni prigodom apšjenja, ni kroz 43 dana polic. zatvora, ni kada smo iz ovog pušteni na slobodu, pripočeno, zašto smo mi zatvoreni i 43 dana držani u polic. zatvoru.

Konstatujem, da ni u službenim komunikacijama nisu iznesena konkretizirana okrivljenia protiv nas u opravdanje našeg apšjenja, već tek neka apstraktna sumnjivanja, a i ta su redom u tim komunikacijama napuštana, kao neosnovana.

Konstatujem, da su se prema tim služb. komunikacijama protiv nas vodili pol. izvidi radi »teških kriminalnih ogrešenja«, dakle radi djela, kažnjivih po kaz. zakonu. Za izsledovanje pak takovih kažnjivih djela nadležan je jedino sud, a ne pol. vlast, pak je stoga prema iasnom slovu zakona ova i dužna najdalje za 48 sati takove osobe predati red. sudu na postupak. A nas je ban Tomljenović — baš on — odredio držati u policajnom zatvoru 43 dana, iza čega nas je pustio na slobodu, a držav. odvjetništvo je a linijne njegovu apstraktnu prijavu protiv nas zavrilo

Evo tako se je na nama zlorabila uređ. vlast: zlorabila se je na našoj stvari, i takova šta moglo se je dogoditi svakome od nas, dok su ti silnici imali vlast u šakama. Tu čovjek nije bio siguran u krevetu. U jutro osvane policija, uapsi te, drži mjesec u zatvoru i onda te pusti, a da ne znaš, zašto se sve to sbilo. Tek službeni i poluslužbeni komunikaciji natučaju, da si — recimo — ukrao 1000 kruna, ali gdje, kada, kome i kako, to ni brige njih, a ne smije ni tebe biti.

Ne za to, da se osvetimo, već da stauriramo primjer, mi moramo, da te silnike, te lahkourtine atentatore na ustav. slobode gradjana, izvedemo pred sud i po ovom privedemo zasluženoj kazni. (Burno odobravanje.)

Karakteristična je za te makinacije baš izjava zemalj. predsjednika Slovenije, dr. G. Zerjava, koji je na poziv bana Tomljenovića, da se pridruži njegovom ocrtanom postupku protiv jav. namještenika, reko: »Jaz po teh vodah ne plavam!« U njem je bio državnik jači od političara.

Evo, drugovi, ste te laži, sve to blato, sva ta nasilja nisu bila u stanju, da zastru, oblate naš blagotvorni staleški rad, koji je jasno, precizno, a autoritativno opetovano iznesen u tolikima izjavama sa naših stal-

„Smrt Small-age Čengilića“, in narodne srbske pesni o kraljeviću Marku in o bitki na Kosovem so mi bili jezikovna lepota vseh lepot. Tako se danes niti ne zavedam več, čitam li slovensko ali srbsko-hrvaško in med čitanjem hrvatske ali srbske (v cirilici tiskane) knjige docela pozabljam, da moje berilo ni slovensko.

Zato me boli in me ogorčava, ako slišim govoriti tovariše: „Ne znam hrvaško! Ne razumem srbsko!“ — Kolika duševna lenoba in narodna nezavednost! Desetkrat več truda sem imel, da sem se naučil hoditi, in stokrat več, da sem se navadil plavati, kolesariti ali plesati, kakor razumeti do najfinejših nijans divnokrasi srbohrvaški jezik!

In vi vsi, tovariši, ste prav tako Slovenci kot jaz, — in vi vsi, tovariši, nimate niti trohice manj jezikovnega daru kot jaz! Samo trmasti ste, zagrizeni, apatični,

pa si dopovedujete laž, ki je sramotna! — Saj nihče ne zahteva, da govorite in pišete srbsko ali hrvaško. Toda razumeti morate ta jezik, ker ga govori in piše ogromna večina naših sohrvaščanov, ker je to jezik naših bratov, materiščina našega kralja junaka mučenika!

Če smo se morali učiti jezika naših stoletnih sovragov, se hočemo radi učiti jezika naših osvoboditeljev, jezika, ki je končno le dialekt jugoslovanski! Slovenščina in srbohrvaščina sta vendar le dve sester iste matere.

Čitajte povesti Šenoe, Gjalskega, Kozarca ali Leskovarja in čudili se boste! Treba vam je le malega slovarja, da pogledate na vsaki strani dvakrat trikrat vanj: vse drugo je — naše! In še to le za začetek. Kmalu se vam zgodi kakor meni: čitati Jurčiča ali Šenoo —: vseeno!

In čitajte srbohrvaške članke v „Našem Glasu“! Najboljša šola je za Vas! Razumeli jih boste tem lažje, ker je vsebina z Vašimi interesi skladna.

Otresite se komodnosti! Le par dni posvetite srbohrvaščini in sami ostrmite nad bitrim uspehom, a postane Vas sram, da ste sploh kdaj za hip govorili: „ne razumem je“! Bog nam je naklonil dar jezika, Bog nam je naklonil Jugoslavijo! Izkažimo se vredne te naklonjenosti! Jugoslavija bo silna in neporušna šele takrat, kadar bomo tudi Slovenci lahko zavestno rekli: Brat mi je mil, pa naj bi katerikoli vere ali kateregakoli jezika bil! Moli v mošnji ali v pravoslavni ali katoliški ali ne vem še kakšni cerkvi, govori v kakršnemkoli dialektu: brat si mi, ki te razumem do dna srca ter razumem tudi najnežnejši vzdrhtljaj tvoje duše!

skupština, u našem stal. glasilu »Naš Glas« te u »Saopćenjima«, pak rezolucijama i memorandumima. Svemu tome naši protivnici imali su srca, da se oglušše.

Oglušili su se naročito i o sjajan članak profesora dra. Prohaske „Javni namještenici vsi na okup u Savezi“, koji su donijela „Saopćenja“ 14. XII. 1919, a u kojem jedan pristaša demokratske stranke najodlučnije odbija podvale, da SJN plovi polit. strač. vodama.

Evo sa svim tim mi smo ostali, a protivnici naši guše se, i Bog će dati, ugušiti će se u onim lažima, u onom blatu, sa kojim su se na nas nabacivali, a koje nas nije doseglo. —

Mi prelazimo i opet na mirni naš staleški rad, i to tim oduševljenije, i s što više nade u konačni uspjeh; što nova vlada imade potpuno razumijevanje za naša etičko-ekonomska pitanja. U poslanici bana Laginje narodu došlo je do potpunog razumijevanja naše geslo: Mi JN služimo narodu, narodu i opet narodu, a nikojem režimu! U toj poslanici našao je potpuno priznanje i konačni cilj naše organizacije, da jav. namještenika etički vzgoji i učvrsti, te materijalno obezbijedi za službu narodnu.

Burno aklamiran završuje govornik svoje opširno i stvarno razlaganje.

Predsjednik podjeljuje riječ drugu poštanskom činovniku Mihordinu, koji govori u kratko o progonima, koji su se zbili u zadnje vrijeme na pošti i koji vodjeni po ravnateljstvu još svendilj traju.

Drug poštanski činovnik Cindrić zahvaljuje svim drugovima i drugaricama na simpatijama i žrtvama, što su ih podnijeli prigodom zatvora napuštenih drugova.

Drug ravnajući učitelj Nemet stavlja sljedeći predlog: gledom na to, što su neosnovanim izvodima odgovorni i neodgovorni elementi nastojali javno namješteničtvo Hrvatske i Slavonije javno pa i najvišem mjestu diskreditirati kao protudržavno, neka se zamoli gospodin ban, da dobrohotno na najvišem mjestu protumači punu i iskrenu vjernost javnog namješteničtva narodnoj državi i narodnoj dinastiji.

Javno namješteničtvo pridružuje se vrućoj želji zagrebačkog građanstva, da u svojoj sredini pozdravi njegovo Visočanstvo prestolonasljednika regenta, kako bi se neposredno uvjerio o iskrenoj odanosti i vjernosti javnih namještenika. Predlog bi jednoglasno prihvaćen i povjereno bi predsjedniku, da te želje javnog namješteničtva podnese banu.

Bivši tajnik SJN Mlinarić poziva sve drugove javne namještenike, da kad bude savez opet uzpostavljen, budu solidarni, da čvrstom organizacijom stišnu što jače svoje redove. One elemente, koji su se u ovom pokretu pokazali nesolidarnima, neka uznastojše što prije iz svoje sredine odstraniti. Predlažem na prihvat rezoluciju, pročitano po drugu vijećniku Stožiru.

Predsjednik pita skupštinu, da li prihvaća rezoluciju onako kako je pročitana. Skupština sa burnim odobravanjem prihvaća rezoluciju onako kako je sastavljena. Predsjednik naročito pita, ima li tko da prigovori rezoluciji bilo u kojim pravcu, neka se javi. Ne javlja se nitko. Nato predsjednik kratkim zaključnim govorom poziva drugove na solidarnost ter razlaže zadatke SJN u najbližoj budućnosti, a to su: I. rad na provedbi centralne organizacije javnih namještenika za čitavu državu. II. Izrada pragmatike za sve javno namješteničtvo. III. Osnova o izjednačenju

beriva. IV. Podupiranje ekonomske organizacije javnih namještenika, koja je nedavno otpočela svoje djelovanje pod naslovom „Kooperativ konzumenata javnih namještenika“.

Završuje svoj govor sa ovima riječima: Mi hoćemo i moramo ostati kod svojih načela, iznesenih već prigodom osnutka SJN bez obzira na progone, koji su se zbili, a koji nas nisu smeli u nastojanju i radu oko materijalnog i moralnog boljka naših drugova.

Burno aklamiran zaključuje skupštinu. Skupštinari se razilaze sa poklićima odobravanja sazivačima i predsjedniku.

Kooperativa Samopomoći v Sloveniji.

Zapisnik skupne seje vseh „Samopomoći“ iz Slovenije dne 7. marca 1920 ob desetih dopoldne v posvetovalnici na magistratu v Ljubljani pod predsedstvom predsednika ljubljanske „Samopomoći“, g. mag. svetnika Frana Govekarja.

Navzoči so: Vodja oddelka za prehrano, g. direktor dr. Bogumil Senekovič; za „Samopomoč“ v Litiji g. Jerman Jakob, sodnik; za „Samopomoč“ v Cerknici g. Hudina Josip, obmejni komisar; za „Samopomoč“ v Slov. Gradcu g. Gabron Karel, davčni oficijal; za „Samopomoč“ v Konjicah g. Šuc Stefan, davčni upravitelj; za „Aprovizacijski odbor državnih in zasebnih uradnikov“ v Slov. Bistrici gospod Pirkmaier Friderik, davčni kontrolor; za „Samopomoč“ v Crnomlju gospod Klinc Ignacij, višji davčni upravitelj v pok.; za „Samopomoč“ v Kranju gospod Tajnik Josip, davčni upravitelj; za „Samopomoč“ v Radovljici g. Čebulj Franc, nadupravitelj; za „Uradniško konsumno društvo“ v Krškem g. Rendla Franc, davčni upravitelj; za „Samopomoč“ v Kočevju g. Hutter Ivan, sodni svetnik in g. Mavrovič Matija; za „Samopomoč“ v Žužemberku g. Cirk Ivan, davčni upravitelj; za „Samopomoč“ v Novem mestu g. Matko M., nadučitelj; za „Samopomoč“ v Celju gg. Jeršinovic Anton, ravnatelj gimnazije, in Voglar Fran, učitelj; za „Samopomoč“ v Kamniku gg. Janša Josip, sodni svetnik, in Modic Josip, nadpoštar; za „Samopomoč“ v Metliki g. Barle Konrad, nadučitelj, in za „Samopomoč“ v Ljubljani: iz načelstva gg. Fran Govekar, Ivan Bizjak, Fr. Žagar, Matko Roethel, Andrej Škulj; iz nadzorstva gg. Maks Lilleg, Fr. Bajič in Rudolf Sterle.

Predsednik pozdravi navzoče zastopnike vseh gospodarskih zadrug „Samopomoći“ in jim pojasni namen današnjega sestanka. V slogi in kolegijalnosti je moč, ki premaga najtežje naloge in bo premagala tudi današnje težke življenjske razmere, pod katerimi trpe največ javni nameščenci. Slovenci smo spretni in urni organizatorji, zato upa, da se nam po resnem in odkritem razgovoru posreči naglo ustanoviti kooperativo v blagor tovarišem po vsej Sloveniji. — Nato da besedo poročevalcu Ivanu Bizjaku, podpredsedniku in gospodarskemu referentu ljubljanske „Samopomoći“.

Gospod Ivan Bizjak izvaja: Današnji sestanek ima namen, rešiti vprašanje, če in pod kakšnimi pogoji bi bila mogoča kooperativa vseh „Samopomoći“ zaradi lažje in cenejše preskrbe vseh življenjskih potrebščin. Nove naloge, ki bi vzrasle iz tega za našo zadrugo, se ne strašimo.

Zadruga bo zmagala tudi vse težkoče, kakor je srečno in hitro prestala svoje porodne bolečine brez vsakih posledic. Zato se zahvaljujemo predvsem spretnemu zdravniku, botru naše „Samopomoći“, gospodu direktorju dr. Senekoviču, vodji odseka za prehrano. Do njega nosimo v srcu ravno tako hvaležno priznanje in spoštovanje, kakor jo ima bolnik do zdravnika, ki mu pripomore do trdnega zdravja. G. direktor dr. Senekovič je položil kamen zgradbi naše in vseh ostalih „Samopomoći“. Imel je srečno roko. Stavba je danes dovršena, mogočno poslople, ki ima vseskozi zdravo in trdno podlago. V kratki dobi svojega štirimesečnega obstoja je dosegla ljubljanska „Samopomoč“ že 14milijonski promet; zadruga šteje preko 3000 deležnikov s ca. 15.000 družinskimi člani. V poslovalnici dobiva najrazličnejše blago do 300 članov vsak dan ter znaša dnevni promet po 20.000 do 50.000 K.

Kooperativa bi imela svoj glavni namen v tem, da bi ljubljanska „Samopomoč“ dobavljala blago neposredno na izviru, torej brez vsakih posredovalcev in prekupcev, po najnižji ceni za potrebu vseh „Samopomoći“. Blago bi se oddajalo „Samopomočem“ po lastni ceni proti povrnitvi nabavnih in 2% manipulacijskih stroškov.

Gre za obliko našega združenja. Po družnice bi ne priporočal, pač pa, da pristopijo vse „Samopomoći“ k ljubljanski zadrugi kot članice. Ker pa bi se morala poprej spremeniti pravila, naj bi odsek za prehrano odredil dotlej, da ima naša „Samopomoč“ pravico, oddajati vsa živila in druge potrebščine iz svoje zaloge tudi ostalim „Samopomočem“.

Za kooperacijo je treba večjega kapitala, kajti danes je treba plačati vse blago naprej ali pa vsaj pri prevzetju. Zato bi bilo priporočati, da se po vladni nakazani kredit ne razbije, temveč prepusti, ako se sklene kooperativa, ves znesek ljubljanski „Samopomoći“. Ako bi se kredit razdelil, bi moral odpasti sorazmerno po številu članov vsaj en milijon kron na ljubljansko „Samopomoč“, dočim bi prišli na ostale „Samopomoći“ tako malenkostni zneski, da bi jim z njimi ne bilo pri današnji draginji prav nič pomagano.

Vsaka „Samopomoč“ bi smela naročiti le toliko blaga, kolikor ga resnično potrebuje za svoje člane. Polagati bi se morali mesečni izkazi članov in njihovih družinskih udov. Zloraba cenejše dobavljene blaga bi imela za posledico takojšnjo izključenje dotične zadruge. Ljubljanska „Samopomoč“ bi razpošiljala enkrat ali dvakrat na mesec izkaz o zalogi in cenah. Vsaka „Samopomoč“ bi morala vestno paziti na blago in na poslovanje uslužbencev, ineti zanesljivo kontrolo v skladišču in prodajalni ter voditi predpisane knjige. Računi bi se morali plačevati z ozirom na pomanjkanje gotovine takoj.

V interesu skupnosti bi bilo tudi, da bi posamezne „Samopomoći“ sporočale takoj, ako bi zvedele, da je kje kaka večja zaloga blaga ali kaka tovarna, ki izdeluje ceneno in dobro blago, n. pr. milo, sveče, čevlje itd., da se stopi v zvezo.

Zastopnik cerkniške „Samopomoći“ izjavi, da se docela strinja z izvajanjem gospoda poročevalca. Zahvaljuje se ljubljanski „Samopomoći“ za inicijativo in kolegijalno požrtvovalnost, s katero hoče takorekoč brez zaslужka oskrbovati zunanje „Samopomoći“. Nato slika življenj-

ske razmere v cerkniškem okraju, ki so resnično neverjetno težke.

Zastopnik „Samopomoči“ v Celju se takisto strinja s poročilom in želi razgovora o razmerju zunanjih članic do ljubljanske „Samopomoči“.

Poročevalec pojasni, da bi pristopile provincijalne „Samopomoči“ kot članice: določiti bi bilo treba le višino pristopnega deleža.

G. Lilleg priporoča, naj bi se višina deleža določila takrat, ko se bo predlagala sprememba pravil, zato naj bi se vse danes sklenjeno smatralo kot provizorij. Po dobljenih izkušnjah ustanovimo šele definitivum!

Zastopnik zadruga v Kranju priporoča, naj bi dobile zunanje zadruga blago po takih cenah, da bi ga mogle razpečavati po istih cenah, kakor v Ljubljani.

Predsednik pojasni, da je ta želja neizvedljiva, ker so že transportni in režijski stroški različni.

Zastopnik „Samopomoči“ iz Celja priporoča, naj se izvoli nekaj prioravljajni odbor, da pripravi vse za kooperativo. Pritegnejo naj se temu odboru tudi zunanje „Samopomoči“ po svojih zastopnikih.

G. direktor dr. B. Senekovič izjavlja, da ga veseli, ker more pozdraviti le dosežaj ustanovljene „Samop.“, zbrane v slogi in vnete za skupno organizacijo. V teh težkih časih je edina pomoč javnim nastavljenem „Samopomoči“. Ustanove naj se torej v vseh krajih Slovenije gospodarske organizacije, nakar bi postala ljubljanska „Samopomoč“ nekaka centrala za vse zunanje „Samopomoči“. Nakupovanje v velikih množinah je cenejše, zato je edina pot, da se otresemo verižništva in trgovcev, da se združimo in strnemo v močno nakupovalno centralo. Zato izročimo ves kredit ljubljanski „Samopomoči“, da nabavlja blago za vse „Samopomoči“ skupaj in ga razpošilja po razmerju članov. Začasno naj bi se torej sklenila lahka zveza in se čim prej izvedlo krepko združenje za nakupovalno centralo. Na tej podlagi lahko dosežemo prav lepe uspehe. Priporoča, da se izvoli odsek za določitev smernic, kako se ima vse to vršiti.

Predsednik odredi takoj volitev, ki določijo odbor:

1. „Samopomoč“ Ljubljana: vse načelstvo in vse nadzorstvo.
2. „Samopomoč“ Litija: Jerman Jakob, sodnik.
3. „Samopomoč“ Cerkljica: Hudina Josip, obmejni komisar.
4. „Samopomoč“ Slov. Gradec: Gabron Karol, davčni oficijal.
5. „Samopomoč“ Konjice: Šuc Stefan, davčni upravitelj.
6. „Aprovizacijski odbor državnih in zasebnih uradnikov“ v Slov. Bistrici: Pirkmaier Friderik, davčni kontrolor.
7. „Samopomoč“ Črnomelj: Klinc Ignacij, davčni upravitelj v p.
8. „Samopomoč“ Kranj: Tajnik Josip, davčni upravitelj.
9. „Samopomoč“ Radovljica: Čebulj Fran, davčni nadupravitelj.
10. „Uradniško konsumno društvo“ v Krškem: Rendla Fran, davčni nadupravitelj.
11. „Samopomoč“ v Kočevju: Hutter Ivan, sodni svetnik.
12. „Samopomoč“ Žužemberk: Cirk Ivan, davčni upravitelj.

13. „Samopomoč“ Novomesto: Matko Mart., nadučitelj.

14. „Samopomoč“ Celje: Anton Jeršič, gimnazijski ravnatelj.

15. „Samopomoč“ Kamnik: Josip Janša, sodni svetnik.

16. „Samopomoč“ Metlika: Konrad Barle, nadučitelj.

Zastopnik „Samopomoči“ v Kamniku prosi, naj bi ljubljanska zadruga vsaj 14 dni kreditirala blago, ker zadruga na deželi včasih ne razpolagajo z denarjem in bi jim, dokler ne prodajo blaga, ne bilo mogoče plačati.

Poročevalec ne ugovarja temu, vendar bi se kredit ne smel raztegniti preko 14 dni in bi ne smel presegati višine zneska, ki bi pripadel dotični zadrugi od države kot obratni kredit.

G. direktor dr. Senekovič pojasni, odkod je mogel zajemati zneske, ki jih je nakazal „Samopomočem“ za ustanovne stroške ter naglašja, da bo treba po vladi dovoljeni obratni kredit vračati.

Predsednik povdarja veliko naklonjenost gospoda direktorja do naših zadrug ter se mu zahvali, proseč ga, naj jih z isto vnemo podpira še v bodoče. (Pri-trjevanje.)

Zastopnik „Samopomoči“ iz Cerknice želi, naj začne ljubljanska „Samopomoč“ čimprej poslovati in oddajati blago zunanjim zadrugam.

G. direktor dr. Senekovič pojasni, s kakimi težkočami se ima boriti prehranjevalni urad, bodisi glede denarja, kakor glede dobavljanja blaga, ki se konfiscira, zadržuje, krade itd.

Zastopnik „Samopomoči“ v Cerkljici prosi, naj bi ljubljanska „Samop.“ zalagala ostale zadruga s potrebnimi tiskovinami. Obljubi se mu, pri nabavi tiskovin in potrebnih posredovati.

Nato predlaga poročevalec sledečo resolucijo:

1. Zastopniki vseh „Samopomoči“ v Sloveniji, zbrani v Ljubljani dne 7. marca 1920, sklenejo predlagati odseku za prehrano za Slovenijo, da izroči ves državni kredit „Samopomoči“ v Ljubljani v to svrhu, da dobavlja živila in vse gospodarske potreščine vsem „Samopomočem“ po navodilih odseka za prehrano v Ljubljani.

2. Ustanovi naj se odbor, obstoječ iz zastopnikov „Samopomoči“, kateremu se poveri naloga, da na podlagi izkušenj, ki se bodo pokazale pri tem začasnem nabavljanju in nakupovanju blaga, izdela načrt za nakupovalno centralo. Poslovalni načrt sestavi ljubljanska „Samopomoč“ in pošlje v prepisu izvoljenim odbornikom. Na skupni seji se načrt pretrese in odobri. Vsi predlogi so sprejeti soglasno.

G. ravnatelj Ivan Blizjak priporoča, naj bi gg. zastopniki z dežele pozvedovali, kje bi se dobilo kako blago v večjih množinah, in o tem poročali „Samopomoči“ v Ljubljano.

Zastopnik iz Cerknice želi, naj se potek seje objavi v „Našem Gl.“ (Sprejeto.)

Predsednik se zahvali vsem navzočim za sodelovanje in zaključi sejo.

Brez organizacije in brez stanovskega lista je izboljšanje naših zahtev nemogoče!

Kooperativ javnih namještenika u Zagrebu.

Francuska revolucija dozrela je pod pritiskom teških društvenih odnosa, koji su tištali široke društvene slojeve. Sadanji golemi ruski prevrat produkta je ljutog carističkog knuta, koji je podržavao skrajnu korupciju na štetu širokih slojeva, da konačno u velikom i krvavom ratu probudi uspavani osjećaj prvotnih ljudskih prava. Sama ideja, propagirana idejnim pionirima, nije bila dovoljno snažna da probudi široke slojeve, da ih organizira i svrsta u borbene redove za zajedničke interese.

I mi činovnici i ostali javni namještenici — iako intelektualno viši od najširih slojeva — nijesmo se mogli okupiti u jednu jaču ekonomsku zadrugu, dok nas nije pritiska skrajna bijeda, prouzročena ratom. Sada tek prodiru snažne ideje zadrugar-ske, sada one brzo okupljaju supatnike u jedno kolo. Vođa je došla do grla, nema nade, da bi osvanuo kakov „deus ex machina“ i pomogao, pa treba da si sami pomognemo. U mahnitom vrtlogu sticanja sadašnjih privrednih krugova nestalo je obzira, nestalo samilosti, zatajio mozak. Sve hrli u lovačkoj strasti za bogatstvom, pa ne dospijeva, da se ogleda, sabere, zamisli, pogleda u budućnost. To se društvo ne ozira na bijednog državnog namještenika, pa mu tek s prezirom zna doviknuti, da si je sam kriv, jer se ne organizira i upusti u borbu za svoje interese. Trgovac diže cijenu robi bez obzira, obrtnik ne zaostaje — činovnik nema što, da baci na tržište. Činovnička savjest ne smije na tržište! Činovnik je inteligentan, ponosan i patriotičan! Te vrline treba još da potencira. Država mu ne smije da bude krava muzara, koju bi bezobzirno izrabljivao, jer o procvatu te države ovisit će budućnost njegova, a pogotovo njegova potomstva, roda i naroda. Njemu nema druge, već da se lati mudra gospodarenja — udruživanja. Sada mu je to jedini izlaz: u budućnosti — kad se država oporavi i ojača, pa uzmogne dostojno platiti njegov rad — bit će mu to izvor većeg blagostanja, ljepših izgleda.

Stvaranje udruga je prva stepenica najblažeg načina rješavanja sadašnjih ekonomskih društvenih problema.

Osnovani kooperativ javnih namještenika u Zagrebu zamišljen je na širokoj i solidnoj podlozi. Stvoren je nakon duljeg studija velikih zadruga francuskih, njemačkih, engleskih i ruskih. Svaki državni namještenik Hrvatske i Slavonije postaje njegovim članom uplatom dionice od 200 kruna. Čisti dobitak dijeli se prema količini kupljene robe. Time je postignuta najidealnija svrha, da svaki član dobiva robu uz nabavnu cijenu uz pokriće alikvotnih režijskih troškova. Roba se nabavlja po mogućnosti na izvorima. Tako je n. pr. tvornicama tkanina u Brnu poslana naša vuna za izradbu tkanina za kooperativ.

Dobrohotnost države može mnogo da pomogne; članovi treba da se zainteresuju za to svoje čedo, pa da ne traže od njega odmah velebne čine, dok je ono još u povojima. Do sada je naša zadruga razpolagala sa kojih 80 vrsta robe; od toga je ponestala tek jedna — bilo je moguće nabaviti odmah samo 1000 metara te robe — pa se već našlo ljudi, koji su vodstvu pripisivali nekorektan postupak. Treba pogledati cijene po zagrebačkim izlozima i u kooperativu, pa će odmah izbiti golemu diferencija cijena.

Vodstvo kooperativa sklupa već ugovore za osnutak vlastitih postolarskih i krojačkih radiona. Time već stupa na drugu stepenicu — stvaranje zadružnog obrta. U njegovom je programu za najbližu budućnost osnutak zadružne mesnice i kuhinje, koja će — uz dobar nadzor — omogućiti samcima i obiteljima zdravu i dobru hranu uz umjerene cijene.

Sadašnje su prostorije zadruga male. Teške stanbene prilike u Zagrebu otegoćuju rješenje te nevolje. Ima valjda nade, da će i tom biti pomoženo, kako su već i osigurana skladišta za robu, koja potpuno zadovoljavaju.

Kooperativ će djelovati i u pokrajini, tek treba uređiti prvo središnjicu. Ništa solidno ne da se stvoriti preko noći.

Ima i drugih pitanja, koja SJN u Zagrebu ne pušta s vida. To je n. pr. osnutak čitaonice i vjernih namještenika u Zagrebu. Ovo je prijeko potrebna institucija. Teško ju je urediti radi spomenutih teških stanbenih prilika.

I u našem kooperativu ostavio je bivši ban Tomljenović neugodnu uspomenu. Beskamatni zajam od 5 milijuna kruna, što je središnja vlada doznala kooperativu, snižen je njegovim uplivom na 3 milijuna. Na druge uspomene osvrnut ćemo se posebno.

Potrošna zadruga državnih namještenika u Splitu.

Na sjednici državnih namještenika održavanoj u Splitu dneva 29. februara zaključilo se je ustanoviti potrošnu zadrugu državnih namještenika za sudbeni kotar Split, r. z. s. o. l., koja će se imati brinuti za nabavu potrebitih životnih namirnica i podjelbu istih medju svoje zadrugare.

Osim ovoga Zadruga će nastojati, da pribavi članovima što jeftinije moguće potrebitu odijelcu i obuču, te se st. potpisana uprava obraća svim sličnim zadrugama i svim velikim tvornicama, da nam budu pri ruci u ovom humanitarnom podhvatu, bilo direktnim ponudama ili preporukama za čim solidnije i jeftinije izvore nabave.

Uprava se nadja, da će naići na čim veći odaziv i čim izdašniju potporu sa strane sviju, kojima leži na srcu činovništvo, kao stup i oslon dobro uređene države.

Ova Zadruga raspolaže sa prometnim kapitalom od oko 3 milijuna kruna.

Na skupštini bijahu izabrani predsjednikom prof. Katunarić, podpredsjednikom savjetnik dr. Poduje, tajnikom Ivo Antunović, blagajnikom B. Nedoklan, a odbornici dr. Milošević, G. Zoković, M. Cotic i učitelj Letica.

Prigodom glavne godišnje skupštine Saveza drž. namj. u Splitu, dneva 15. II. 1920. odlučilo se osnovati također i potrošnu zadrugu drž. namj., te je u tu svrhu izabran i promicateljni odbor, sa zadaćom da pripravi sve potrebito, te onda sazove konstit. skupštinu.

Ta skupština bila je sazvana za 29. februara tek. god. u 10 sati u jutro.

Odaziv je bio ispod svake kritike! Promicateljni odbor, po nekoliko njih z jedne ili druge stručne organizacije i to je sve — od tolikog broja drž. namještenika u samom gradu! I tako je u svemu kod nas!

Drž. namještenici zaista smo bijedni stvorovi! Ništa ne posjedujemo pod ka-

pom nebeskom do kukavne naše plate, i od nikud nam pomoći! Robovi smo duhom i tijelom! Bijedni — bijedni — bijedni!...

Ali nismo samo gladni svako lneve hrane, već i duševne hrane, a to je možda još gore.

Jest, u svemu, u svemu smo mi bijedni i svakog sažalenja vrijedni stvorovi! Ali zato se mi bunimo protiv takovog našeg položaja, zato moljakamo neprestano za pomoć, zato uvijek jadikujemo!

Kao da ćemo si putem molbi, jadikovki i sličnoga pomoći! Ah, kako smo naivni! Pa i otkuda će nam stići ta pomoć i ko će da nam pomogne pri današnjem ogromnom siromaštvu cijelog naroda? Zar može slijepac slijepca voditi?

Ne, tako nećemo daleko stići, na taj se način nećemo izvući iz današnjeg kritičnog stanja. Ako tako mislimo, onda smo, gospodo, na krivoj stazi.

Nego, ako hoćete, da se izvučemo iz ovog blata, onda zasućimo svi rukave do preko lakta, primimo energično svi uz posao, da očistimo to blato, u koje su zapela naša kola.

Nemojmo se obazirati ni na lijevo ni na desno, već na posao! Samo tako ćemo se spasiti od propasti.

Jedan način, kako da si sami pomognemo, je i osnovana potrošna zadruga. Ako smo solidarni, nesebični, nekorumpirani, lako ćemo se pomoću nje osloboditi onih pijavica, koje nam sišu krv i mozak, ali ako budemo pokazivali za stvar takav interes kao i dosada — onda bi bilo bolje, da se takovim poduzećem nismo ni stunili pred javnost. Mi budimo ozbiljni i prionimo uz „Samopomoć“, ili zavučimo se u zapečak i uzaludno krunicu v ruke, te molimo dragoga Boga, da nam prosvietli pamet.

Dixi!

p. t.

Š. O.:

Finančna straža.

Iz krogov finančne straže se slišijo dan na dan tožbe, da se za finančno stražo doslej ni še nič storilo. Pod mačeho Avstrijo smo prejemali 120 K letno kot prispevek za nabavo uniforme in sicer do 1. oktobra 1919. Od tega časa nadalje se nam je ta znesek z motivacijo, da bodedmo prejeli boljše vojaško obleko, ustavil, ter danes (koncem marca 1920) finančna straža ne prejema niti prispevka za obleko, a prejela ni še prav nobene obleke.

Imenovanj ni in jih najbrže še prav dolgo ne bo. Organizacija se zavzema tudi za to, pred vsem pa, da se sposobnim, vestnim in poštenim uslužbencem finančne straže, ki so v naporni, od malovrednih tihotapev in verižnikov osovraženi službi ohnemogli, da vsaj isto pravico, ki jo uživajo organi orožništva in dalje služeči podčastniki armade, t. j. certifikat, da jim bodo dostopna mesta pisarniških uradnikov pri vseh uradnih finančne uprave in sicer v prvi vrsti pred drugimi prosilci, a žalihog ni nič dosegla. Ako bi se razmere izboljšale, bi vstopilo v službo finančne straže mnogo več inteligentnih lj. i. ki bi svojo službo hitreje obvladali torej boljše opravljali, drugič pa bi imela celotna finančna uprava sposoben in zanesljiv naraščaj pomožnega uradništva.

Resnici na ljubo se pripomni, da je ministrstvo financ. oz. generalna direkcija posrednih davkov v Beogradu imenovala predsednika društva finančne straže v

Sloveniji nadkomisarjem v VIII. čin. razredu, tajnika respicientom in bivšega tajnika SK. kanclistom. Tem gospodom se na njihovih uspehih more le častitati. Tovariši! Na delo, osobito oni mlajši! Rešite kar se rešiti da! Naročite se na „Naš Glas“, pristopite k stanovskemu društvu, delajte, mnogo delajte za svoj dobrobit in za dobrobit svojih tovarišev. Sposobnost, vestnost in pridnost naj se kosajo! A boj trotom!

Zahvala po čimprejšnjem sklicanju občnega zbora, ki naj nam prinese v odbor agilne in delavne ljudi, je nujna in se pričakuje, da se ji tudi sedanji odbor pridruži.

Državi na razmišljanje.

Pod ovakovim naslovom neki od činovnika — po svoj prilici akademske naobrazbe — piše u broju 9. od 4. ožujka 1920 „Našega glasa“, kako država dovoljno ne plaća činovnike sa višom školskom naobrazbom, pa u prisposodbljanju plaća perovodnog činovništva i one pomoćnog osoblja očitio žali, što su plaće ovog potonjeg osoblja tobož preobilne, pa da se time ubija svaka volja za rad, ponos i auctoritet višega sprema nižemu.

Za primjer nepravde, što ju je tobože učinila država kao poslodavac u plaćanju svojih službenika, navaja pisac slijedeći primjer: Njegov kolega dr. N. N. prima mjesečnu plaću 1770 kruna, a njihov pomoćni podvornik otac šestero djece 1937 kruna 30 fil. — Da ustanovi u tom slučaju nepravdu, veli: „Država je u ovom slučaju — poslodavac — traži od različitih radenika različite uvjete; tako je od dr. N. N. zahtjevala dokaz-svjedočbe, diplomu, odnosno 18—20 godišnju pripremu za ovu službu, dok je podvornik X juče bez ikakovi uvjeta primljen.“ A da se još točnije izrazi, kako je voljan svoga nižega — na ime svoga podvornika u njegovom teškom životu poduprijeti, veli: da poslužniku X od njegove šestero djece njih troje zaraduje i zaradu ocu kući nose, dakle, da taj oženjen X na taj način bolje stoji nego drugi neoženjen (valjda dr. N. N.).

Samoga pisca podsjećam na to, da država bezuvjetno treba za obavljanje svojih posala stanoviti broj podvornika upravo tako nužno, kao i stanoviti broj perovodnog osoblja, da država taj stanoviti broj svojih službenika na svaki način pridržati mora, a da sada u njezinom početku, a u ovom svjetskom kaosu — osobito u finan. pogledu jedva smaže toliko za svakoga, da proživi ova teška vremena, da dakle ne može nagradjivati niti marljivosti, niti odgovornosti, niti školske kvalifikacije, pa će patriotski misleći činovnik, ako i višom školskom naobrazbom morati zaboraviti još stanovito vrijeme na ono, što se veli „moji dnevni zahtjevi nisu istovjetni sa onima X.“

U ostalom država ne sili nikoga na državnu službu, pa ako je već i u državnoj službi, može istupiti, ako hoće, a glede polućenja mjesta obzirom na višinu plaće u raznim službenim grupama najlakše je onima, koji imaju dobru kvalifikaciju, t. j. školsku prednaobrazbu, jer oni mogu kompetirati, a i polučiti svako mjesto, počam od najnižeg do najvišeg, dakle ako je jedno niže mjesto bolje plaćeno nego li više, neka prihvati ono niže mjesto, do čim je onaj bez viših škola ograničen samo na najniža mjesta.

Sada o nepravdnoj razdiobi naplate između dr. N. N. i pom. podvornika X.

Prema napisanom u kritiziranom članku čini se, da je dr. N. N. neoženjen. Slijedom toga držim, da može dobiti stan i hranu za 1200 K mjesečno, pa mu prema tomu ostaje od mjesečne plaće 570 K za oblačenje, to je doduše premalo.

Ali, kako je sa podvornikom X. On imade šestoro djece, on i žena, dakle njih osmero. Nepoznati pisac veli, da troje djece zaslužuje te oca podpiru. Ali to je nevjerovatno, jer ako zaslužuje svako ove trojice godišnje više do 600 K, onda je trebao to pisac predpostavljenoj oblasti prijaviti, ili bar podvornika uputiti, da to on prijavi, da mu se prema tomu beriva sniže, što bi svakako ljepše bilo, nego li što je zaslugu u novinama javno iznio; zaslužuju li ali ispod 600 K, to je onda tako malo, da nije vrijedno niti spomenuti te zasluge, već su teret očev pa makar i donekle olakšan. Ali uzmimo, da si to troje djece toliko zasluže, da se potpunoma, bez očeve pripomoći, uzdržavaju, ostaje podvorniku X još uvijek za uzdržavanje 5 osoba.

Pošto ovo 5 osoba živi u obitelji, recimo, da troši podvornik X za hranu i stan samo jednu četrtinu od onoga što troši dr. N. N. — dakle 300 K po osobi, to čini na njih petoro 1500 K mjesečno, ostaje mu na njih petoricu od njegove plaće, manje za odjevanje, nego li dr. N. N. samom na svoju osobu, t. j. ostaje im samo 437 K 30 fil.

Kupi li g. dr. N. N. sebi jedne gaće za 100 K, mora podvornik, ako hoće svakom od svojih 5 članova po 1 gaće kupiti, izdati 500 K; kupi li g. dr. N. N. sebi jedne cipele za 600 K, mora platiti podvornik za 5 pari 3000 K. Dakle za svaki pojedini predmet plaća podvornik X pet puta toliko, koliko plaća g. dr. N. N.

Ovo neka čitatelji izvole prosuditi i odlučiti o opravdanosti mnjenja gospodina nepoznatog dopisnika, glede preobilne plaće podvornika X naprotiv plaće dr. N. N.

Službenik države S. M. S.

Vestnik.

Društvo magistratnih pomož. uradnikov in oficijantov, je imelo dne 7. marca svoj redni občni zbor. Iz poročil povzame: Delokrog, ki ga je začrtal predsednik Zirkelbach, je odbor po svoji najboljši moči zasledoval in ga deloma tudi izvršil, tako n. pr.: Centralizacijo društev mag. uslužbencev, bolniško zavarovanje in odprava oficijantstva. — Ustanovitev „Zveze društev magistratnih uslužbencev“ sme odbor kot uspeh pripisovati že omenjeni inicijativi. Istotako se hode tudi v doglednem času ugodilo inicijativi, glede bolniškega zavarovanja za člane in njih rodbin. „Zveza“ že izdeluje tozadevna pravila. Odbor predlaga, da se zviša članarina in sicer od 1. aprila t. l. nadalje mesečno od 1 K 40 v na 6 K. — Povod zvišanja je obligatorna naročitev na stanovski list „Naš Glas“. Predlog utemeljuje preds. Zirkelbach poudarjajoč, da ni dovolj, ako je uslužbenec samo član lastne organizacije, misleč, da je s tem že vsem pogojem zadostil in da sme potem samo še razne ugodnosti zahtevati in odborovo delo kritikovati. Dolžnost je tudi vsakega posameznika, da dela v organizaciji. Da se pa člani izvežbajo tudi za organizatorično delo, je pogoj, da vedno čitajo svoj stanovski list, ki je edini poklican razmotrivati tozadevna

vprašanja. Naziranje, da se članom prostovoljno prepušča naročitev na „Naš Glas“, se mu zdi ponesrečeno. Vse, kar so javni nastavljeni v gmotnem oziru dosegli, so dosegli le potom svojih organizacij. Čaka nas pa še zelo mnogo dela, predno bomo dosegli v socijalnem oziru tisto pozicijo, ki nam gre za naše delo in da bomo mogli s svojimi družinami tudi stanu primerno živeti. Ako hočemo vse to doseči, moramo znati tudi nekoliko žrtvovati za svoje najboljše bojno orožje. Predlog je bil na obligatorno naročitev „Našega Glasa“ soglasno sprejet in s tem povisek na članarino mesečno 6 K. V novi odbor so bili izvoljeni sledeči tovariši: Iv. Zirkelbach, predsednik; A. Pardubsky, podpredsednik; Fr. Keržič, tajnik; Mat. Miklavčič, blagajnik; Doberlet, Rakovec in Trtnik, odborniki. Medved in Kumaver, pregledovalca računov. Zastopnik za „Zvezo društev mag. uslužbencev“ in za „Zvezo društev javnih nastavljenecv“ Iv. Zirkelbach, njega namestnik Fr. Keržič.

Podporno in pravovarstveno društvo državnih uslužbencev je imelo v nedeljo, dne 7. marca 1920 v mestni posvetovalnici v Ljubljani svoj redni občni zbor. Predsednik Zorko otvoril ob 15. uri občni zbor, ki je bil izborni obiskani, s pozdravom na došle tovariše. Posebej pozdravi pa še tovariše Korošec, ki je prišel zastopati novomeške kolege. Nadalje poroča o splošnem poslovanju društva od zadnjega občnega zbora. Tajnik Hübšer poroča, da je imelo društvo v poslovnem letu 12 mesečnih sestankov, odbor je imel 10 sej in se je od 55 vlog 53 rešilo. Članom in nečlanom se je odgovarjalo pisмено na različna vprašanja. Od ustanovitve društva leta 1912 ni društvu umrl še nobeden član. Blagajnik Schweiger poroča, da je imelo društvo v letu 1919. dohodkov 1621 K in izdatkov 1149 K 30 v tako, da je koncem leta preostalo 471 K 70 vin. Predpustna veselica je prinesla društvu okroglo 4850 K. Za delegata, ki je bil poslan na enketo v Beograd, se je rabilo 1000 K, kar so pa člani do malega prostovoljno prispevali. Nadalje pove blagajnik, da šteje društvo danes 344 članov. Računski preglednik Milavec poroča, da je pregledal blagajniško knjigo in račune in da je našel vse v vzornem redu, nakar se izreče blagajniku absolutorij. Na predlog podpredsednika Jerška se določijo s soglasnim sklepom posmrtnice za umrli članom na 300 K, isto svoto naj dobi pa tudi vsak član, če mu umrije žena. To točko so sprejeli zborovalci z velikim zadovoljstvom. Enoglasno se sprejme, da se zvišajo s 1. aprilom t. l. mesečni prispevki od 1 na 2 kroni, vpisnina se pa zviša od 2 na 4 krone. Predsednik Zorko predlaga, da naj se besedilo društvenega naslova spremeni v besedilo: „Društvo državnih uslužbencev za Slovenijo v Ljubljani“, kar se soglasno sklene. V odbor so bili izvoljeni sledeči funkcionarji: predsednik Karel Zorko; namestnik Edvard Gregorič; tajnik Ivan Hübšer; namestnik Ivan Lenče; blagajnik A. Schweiger; namesnik Anton Čuden; kot odborniki pa: Miha Kosmač, Fran Gabršek, Fran Vidmar, Avgust Jeršek; kot namestnika Fran Tumpej in Marko Štuhec. Kot računski preglednik sta se izvolila Karol Jeglič in Jernej Milavec. Na predlog tovar. Jerška dovoli občni zbor predsedniku, tajniku in blagajniku za minulo poslovno leto vsakemu nagrado. — Delegat tovariš Korošec iz Novega mesta prebere zahteve ondotnih tovarišev, ti-

očili se službene obleke in potnine sodnih slug, nadalje radi ustanovitve podružnice v Novem mestu. Predlog tovar. Zorka, da se naj ustanovijo podružnice okrožnih okrajev, v katerih ima društvo že po 20 članov z enakimi pravili, obvelja s soglasnim sklepom, vse drugo bo reševal odbor. Tovariš Lenče, pooblaščen po novomeških paznikih, prebere njihove zahteve, tičeče se prostosti ponoči, nedeljskega počitka, službene obleke in radi nastavitve za pazniško službo nesposobnih invalidov. Tovariš Marinšek priporoča, da bi se vložilo na želez. ministrstvo prošnja radi znižanja voznih cen državnim uslužbencem na železnici. Ker se ne stavi nadaljnih predlogov, se zahvali predsednik za obilo udeležbo in zaključil občni zbor.

Osrednja zveza javnih nameščencev v Sloveniji. Odsek za premembo pravil Društva državnih uslužbencev za slovensko ozemlje je imel 11., 12. in 13. t. m. seje ter je sklenil predlagati, da se imenuje društvo poslej Osrednja zveza javnih nameščencev v Sloveniji. Člani osr. zveze so le strokovne organizacije aktivnih in upokojenih javnih nameščencev z vsemi svojimi člani. Odbor je širši in ožji. Širši odbor obstoja iz predsednika ter 4 podpredsednikov, ki jih izvoli občni zbor, in iz delegatov včlanjenih organizacij. Ožji odbor pa obstoja iz predsednika, obeh tajnikov in obeh blagajnikov, iz gospodarja in treh odbornikov. Širši odbor ima sestaviti poslovnik ter v njem določiti delokrog posameznemu članu ožjega odbora. Namen osrednje zveze je sestavljati in vlagati vloge in prošnje, objavljati poročila in spise o zvezinih zadevah, prirejati shode, predavanja in družabne sestanke, izdajati stanovsko glasilo in druge tiskovine, snovati gospodarske zadruge, ustanoviti bolniško blagajno javnih nameščencev in njih družinskih članov, skrbeti za ugodnosti po zdraviliščih, kopelih itd. ter ustanoviti podporno pogrebno blagajno. Dohodki se smejo uporabljati le v Zvezine namene. Izjeme v dobrodelne ali podporne svrhe sme dovoljevati širši odbor le v posebnih primerih. O teh izpremembah bo razpravljajal prihodnji občni zbor.

Kam plovemo? Ker Srbija nima dovolj uradništva in se morajo nezanesljivi Madžari odpuščati, so začeli premeščati uradništvo iz Hrvatske „pod pretnjom najtežih posledica.“ Delegacija ministrstva financ v Novem Sadu pa deluje brez glave. Že v mirni dobi so davčni uradi jedva izhajali z delom, a danes je po nekaterih uradih le 2 do 5 uradnikov, dasi jih je bilo 15 premalo; so pa tudi uradi, ki so že — zaprti. Nedavno je bilo v Baranji in Banat premeščenih okoli 30 davčnih uradnikov. Prijavili so se v Novem Sadu in dodeljeni so jim bili razni kraji. Cudi so jim odkazali rekvirirane sobe — brez postelj — brez postrežbe. Da bi stanovali v hotelu, bi potrebovali po 80 K na dan, a dnevnice znašajo 30 do 40 K. Stari in bolni davčni uradniki, brezobzirno premeščeni, so brez stanovanj, brez hrane in nege ter morajo propasti. Ločeni od obitelji, stradajo, a žena in otroci jokajo brez očeta v tej grozni draginji. Ves aparat zastaja; davkov ljudje ne plačujejo, a uradniki ničesar ne izplačujejo, ker ali ne morejo delati ali nimajo gotovine. Juriste brez izpitov nastalajo v IX. čin, razred, maturante v X., a vsi ti brez prakse ne koristijo dosti, nego so večinoma le balast; najboljših uradnikov se loteva zdvojenost, ker se ruši ugled oblasti in države.

Centralizem je tudi tu odpovedal. Spisi, ki jih pošiljajo v Beograd, se ne rešijo, niti ne vrnejo, na vprašanja ni odgovora. Zastavki se kupičijo. Ako merodajni faktorji ne bodo kmalu posredovali, grozi tamkaj popolna finančna propast. (Iz pisma davčnega uradnika — Hrvata.)

Društvo sodnih, pisarniških in zemljeknjižnih uradnikov za slovensko ozemlje v Ljubljani je imelo dne 14. marca še precej dobro obiskan občni zbor. Predsednik je pozdravil došle člane, posebno tovariše iz dežele, spominjal se umrlih članov Martina Potočnika v Ptuju, Jožefa Mejaka v Mokronogu in Antona Jezeršek v Kranju. V znak sožalja so vstali zborovalci s sedežev.

Nato je poročal tajnik obširno o društvenem delovanju. Osredotočeno je bilo delo posebno v to, da se pomakne sodno-pisarniško uradništvo v skupino D službene pragmatike. Blagajnik je poročal o stanju blagajne, revizorja pa, da sta našla račune v redu. Blagajniku se je podelil absolutorij. Mesečna članarina se je določila na 2 K, z ozirom na to, da se bodo prispevki društva Osrednjemu društvu povišali in da se namerava tekoma časa ustanoviti podporni sklad za podpore v smrtnih slučajih. 1. julija naj se pobere naknadna članarina po 12 K za tekoče leto. Nadalje se je sklenilo, da se osebna obvestila na društvene člane opuste. Vsa poročila, kakor tudi vabila k občnemu ali izvanrednemu občnemu zboru razglaševala se bodo v listu „Naš glas“, katerega naj vsak tovariš naroči. Ker se je § 9. društvenih pravil spremenil tako, da voli občni zbor odbor za dobo enega leta, izvolil se je za tekoče leto naslednji odbor: predsednik: Albert Pogačnik, pis. ravnatelj; podpredsednik: Anton Špunde, zemljeknjižni ravnatelj; tajnik: Anton Zorko, kanclist; blagajnik: Leopold Primožič, višji pis. oficijal; odborniki: Jože Škerlavaj, Rupnik Valentin, oficijala; Kristan Ivan, Železnik Ivan, višja oficijala; in Avgust Juh, kanclist; namestnikom: Robida Fran, kanclist, in Sirmik Fran, višji pis. oficijal. — Zaupnikom v Mari-

boru: Avgust Grejan, kanclist; namestnikom: Jakob Podlesnik, pis. predstojnik. V Celju: Lóske Ivan, višji pis. oficijal, namestnikom Welx, pis. oficijal. V Novem mestu: Gande Alojzij in Drašler Josip, pisarniška oficijala. Računskim preglednikom: Ignacij Gabrič in Viktorin Stegnar, njih namestnikom: Trstenjak Leo in Kuštrin Franc. S pozivom na neumorno in vztrajno društveno delovanje je zaključil predsednik občni zbor.

Društvo „Sloga“ vabi vse žene in vdove javnih nastavlencev ter javne nastavljenke, naj pristopijo društvu, ki svojim članom donaja znatnih gospodarskih koristi in bode s časom velika opora javnim nastavlencem. Trgovci, ki upoštevajo že sedaj prihodnost, priznavajo društvu razne ugodnosti. Zato je dolžnost članov, da te trgovce podpirajo in jih med seboj priporočajo. Društvu so doslej priznale popuste sledeče tvrdke:

- manufaktura — J. C. Mayer;
- črevlji — P. Kozina;
- perilo — C. J. Hamann;
- pohišstvo — I. Naglas;
- drogerije — Cvančara;
- steklovina — Fr. Kollmann.

Nadejati se je, da tudi drugi trgovci ne bodo zaostali. Tudi v bolnišnicah in lekarnah se bodo priznavale članom „Sloga“ precejšnje ugodnosti. Izkaznice „Sloga“ se dobivajo vsako sredo in soboto popoldne od 3. do 4. ure Kralja Petra trg št. 3/1, levo. Vplačati je vpisnine 1 K in članarine vsaj za 3 mesece, po 1 K mesečno. Vse nadaljnje objave bode donasal „Naš glas“.

Dalmatinsko činovništvo za Smodlakin istup. Split, 12. ožujka. Savez državnih namještenika Dalmacije odposlal je

narodnom poslaniku dru. Josipu Smodlakovu brzojavku: U ime cjelokupnog državnog činovništva Dalmacije uzhičeno pozdravljamo Vas i vašeg kluba rodoljubni istup kao jedini ispravni put, koji vodi spasu mile otačbine iz očajnog položaja. Činovnička, kao vanstranačka organizacija osudjuje preuranjenu strastvenu stranačku borbu, koja rastače prve kucaje mladog državnog života. U Vašoj deklaraciji državno činovništvo, u koliko je ono zvano na suradnju u političkom životu, imenito pri izgradnji državnog i narodnog jedinstva, uvidja jedini sad nužni politički program te će svim silama podupirati Vas i vašeg kluba nadstranačko nastojanje. Samo napred u znaku najčestitijih i najsposobnijih proti sistemu stranačke pripadnosti.

„Samopomoč v Ljubljani“ prodaja od 18. t. m. nadalje moko, olje, čebulo, češplje, orehe, fižol, sol, jajca vžigalice, ječmen, kis, sveče, milo, smokve, čaj, cikorijo, ješprenj, kašo, čevlje, kremo za čevlje, slivovko, rum, kavo, rozine, cvebe, sidol, pralni prašek, rogaško slatino in svinjsko prekajeno meso. Prodaja se po redu: 18. tm. od 1-300, 20. tm. 301-600 itd. Cena moke gre kvišku, a vlada nima sredstev za nadaljevanje započete akcije za cenejšo moko. Zato se bo oddajala prihodnjič moka po izdatno višjih cenah.

„Samopomoč“ v Ljubljani kupuje vsakovrstna živila in druge potrebščine v vsaki množini. Tovariši se prosijo, da poizvedujejo po takem blagu in posredujejo v prilog zavoda, ki deluje v korist vsem javnim nameščencem. O zalogah ozir. ponudbah naj se poroča naravnost „Samopomoči“ v Ljubljani, Vodnikov trg št. 5, ki porayna radevolje vse stroške.

::: SPECIJALNA TRGOVINA :::
Z JUVELI, ZLATNINO IN URAMI

LUD. CERNE
LJUBLJANA,
WOLFOVA ULICA 3. 16-3

Priporoča se tvrdka 4-6

Jos. Peteline

trgovina z galanterijskim in modnim blagom, zaloga šivalnih strojev in njih posameznih delov.

Ljubljana, Sv. Petra n. 7.

Marija Tičar

Ljubljana

Velika zaloga uradnih in šolskih potrebščin. Največja izbira razglednic in pisemskega papirja. Na drobno in debelo.

Na prodaj

je za vsako tovarno primeren prostor z veliko vodno silo blizu premogovnika in železnice.

Kje, pove upravnistvo.

A. Mihelič, Ljubljana

Šelenburgova ulica 1.

Trgovina s ščetinastimi izdelki. Galanterija in parfumerija. Edina zaloga jugoslovanskih **K V A R T** kakor tarok, marijaš, whist, primorka.

VELIKA Na debelo! Na drobno! **BOGATA**
: : Solidne cene! : :
ZALOGA **IZBIRA**

LASTNI MODNI ATELJE. OBLEK lastnega izdelka po naj-novešem kroju.

Prva Kranjska Razposiljalna

SCHWAB & BIZJAK
LJUBLJANA, Dvorni trg, pod Narodno kavarno.

Vzajemno podn. društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Posojila na osebni kredit: 6% — Posojila na hipoteke: 5 1/2% — Mesečna odplačila. Ranžijska posojila na več let; mali vračevalni obroki.

• Pisarna: Kongresni trg 19.

Uradne ure od 8. do 12. ure. — Prospekti brezplačno na razpolago. — Rezervni zaklad nad 500.000 K. — Hranilno vlogo 3/4%.

Drogerija "I. C. Kotar,"
Ljubljana,
Wolfova ul. 3.

Fotomanufaktura

3-6

I Nabirajte naročnikov za „Naš Glas“ I

17-3

BARVA ■ **KEMIČNO** ■ **ČISTI**
vsakovrstno blago, obleke 18-3

PERE domače perilo (pošilja po isto na dom) ■ **SVETLOLIKA** ovratnike, zapušnice in srajce 11

Tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 1. - - - - - **LJUBLJANA**, Podružnica Selenburgova ulica 1.
Podružnice: **MARIBOR** - **NOVO MESTO**.

Westinghouse
Watt
Kremenezky
Metax 5-8
Eksport & Import

„**Balkan**“ ^{trgovska, spedijska}
_{in komisijska d. d.}

Ljubljana, Dunajska cesta št. 33.

Mednarodni prevozi. Spedicije vseh vrst. Zaccarinjenje. Selitve. Nabiralni vozi na vse strani. Javno skladišče z lastnim železniškim tirom. Reekspedicije itd. itd.

Brzjavici: „**BALKANSPED**“. Interurban telefon 366.

10 4

Vedno
najnovije

Od
dobrega
najboljše

Specijalna
modna in športna trgovina
:: za gospode in dečke ::

J. KETTE, Ljubljana
Franca Jožefa cesta 3.

Prva ugoslovan-ka zlatarska delavnica **Alojzij Fuchs** - Selenburgova ul. 6.
Kupujem staro **zlato in srebro** po najvišjih cenah, priporočam veliko zalogo zlatnine, srebrnine, ur, briljantov itd. - Vsa popravila in nova dela se izvršujejo v lastni delavnici točno in solidno. - Kupujem staro zlato in srebro, istotako briljante in diamante. 20 3

Kavarna „Central“

19-3
se priporoča za mnogo-
brojen obisk. Pristna kava,
cena in solidna postrežba.

Stefan Miholič, kavarnar
Ljubljana - - Sv. Petra nasip.

Drogerija „ADRIJA“
Fotomanufaktura

22-3 **Parfumerija**
B. Čvančara
Ljubljana, Selenburgova ul. 5.